

Angelina van Kampen

Het Nederlandse AMV-beleid op de schop?

De zaak van de alleenstaande minderjarige vreemdeling T.Q. legt een aantal pijnpunten bloot van het Nederlandse beleid voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen. In die zaak bracht A-G Pikamäe van het HvJ EU op 2 juli jl. een conclusie uit, naar aanleiding van prejudiciële vragen van Rechtbank Den Bosch.

T.Q. is afkomstig uit Guinee, hij was ten tijde van zijn eerste asielaanvraag in Nederland 15 jaar en 4 maanden oud. De asielaanvraag werd afgewezen, waarna de IND niet vanwege zijn leeftijd ambts-halve aan het buitenschuldbeleid voor amv's toetste. Zo werd niet onderzocht of T.Q. in Guinee adequate opvang zou kunnen krijgen. Hij moest Nederland verlaten – maar in de Nederlandse praktijk worden tot het achttiende levensjaar geen uitzettingshandelingen verricht. Dit is het gevolg van de plicht om voor minderjarigen te onderzoeken of er bij terugkeer sprake is van adequate opvang (artikel 10 Terugkeerrichtlijn).

A-G Pikamäe benadrukt de kwetsbare positie van alleenstaande minderjarige vreemdelingen en concludeert dat een lidstaat gelet op het belang van het kind (artikel 3 IVRK en artikel 24 EU-Handvest) al vóór het opleggen van een terugkeerbesluit moet onderzoeken of de alleenstaande minderjarige vreemdeling bij terugkeer adequate opvang kan verkrijgen. Deze conclusie kan, mede gelet op artikel 6 van de Kwalificatierichtlijn, relevant zijn voor de vraag of subsidiaire bescherming zou moeten worden verleend indien adequate opvang ontbreekt. Daarbij acht Pikamäe

het Nederlandse onderscheid tussen minderjarigen die jonger en die ouder zijn dan vijftien jaar, in strijd met het discriminatieverbod.

Rest nog de vraag of een lidstaat een terugkeerbesluit aan een minderjarige kan uitvaardigen zonder daarna verwijderingsmaatregelen te nemen (wat volgens Gnandi wel kan voor meerderjarige vreemdelingen). A-G Pikamäe concludeert op grond van artikel 8 lid 1 van de Terugkeerrichtlijn dat het de lidstaat niet is toegestaan te wachten met het nemen van verwijderingsmaatregelen totdat de betrokken vreemdeling meerderjarig is. Opschorting of uitstel van de uitvoering van het terugkeerbesluit is volgens de A-G alleen dan toegestaan indien de situatie in het land van herkomst dusdanig is gewijzigd dat de lidstaat bij terugkeer geen adequate opvang meer kan garanderen.

Als het HvJ EU de conclusie volgt, is het Nederlandse buitenschuldbeleid voor amv's niet langer houdbaar. Dan zal Nederland in alle zaken van amv's moeten onderzoeken of er sprake is van adequate opvang bij terugkeer, vóórdat een terugkeerbesluit is genomen. In een multidisciplinaire aanpak moeten daarbij factoren worden betrokken als leeftijd, kwetsbaarheid, verblijf in het pleeggezin en de sociale omgeving van het kind.

Op het gebied van het belang van het kind in het asielrecht zijn er overigens allerlei ontwikkelingen. Zo leest u in dit nummer in Uitspraak Uitgelicht een analyse van de Afdelingsuitspraak over het belang van het kind in Dublinzaken.